



EUROPESE
COMMISSIE

HOGE VERTEGENWOORDIGER
VAN DE UNIE VOOR
BUITENLANDSE ZAKEN
EN VEILIGHEIDSBELEID

Brussel, 3.12.2025
JOIN(2025) 977 final

**GEZAMENLIJKE MEDEDELING AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

Versterking van de economische veiligheid van de EU

1. Inleiding

Het steeds frequentere en meer gerichte gebruik van **economische instrumenten voor strategische doelstellingen** is een bepalend kenmerk van het huidige geopolitieke landschap geworden. Van verstorende tarieven en de inzet van afhankelijkheden als wapen tot de willekeurige inzet van handelsbeschermingsmaatregelen: grote spelers gebruiken economische hefboomen om hun strategische en geopolitieke doelstellingen na te streven, waardoor de veiligheid, de openbare orde, het concurrentievermogen en de economie van de EU in gevaar komen.

De risico's voor de economische veiligheid van de EU zijn niet nieuw, maar zijn recentelijk toegenomen: kwetsbaarheden zijn nu zichtbaarder, dringender en moeilijker over het hoofd te zien. Het gaat onder meer om de volgende risico's:

- een toenemende **instabiliteit in het mondiale handels- en investeringsklimaat**, die wordt gekenmerkt door de opkomst van ontwrichtende handelsmaatregelen en uitvoerbeperkingen om afhankelijkheden als wapen in te zetten;
- een wildgroei aan **roofzuchtige praktijken** die gericht zijn op kritieke toeleveringsketens en technologieën, waardoor onze industriële basis wordt ondermijnd, en waarvan sommige (zoals door de overheid gefinancierde overcapaciteit) nieuwe afhankelijkheden creëren;
- de aanhoudende verslechtering van het veiligheidslandschap, onder meer in de context van de aanhoudende **aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne** en de toename van hybride aanvallen.

In de **strategie voor economische veiligheid van de EU** van 2023 werd een eerste antwoord van de EU op deze uitdagingen gegeven¹. Daarin werd op basis van risicobeoordelingen een reeks maatregelen geschetst om de economische veiligheid van de EU te versterken door het concurrentievermogen te **bevorderen**, **bescherming te bieden** tegen risico's en **samen te werken** met degenen die onze zorgen delen. Deze drie pijlers blijven centraal staan in onze aanpak van economische veiligheid en de Commissie werkt samen met de lidstaten aan de integratie ervan in beleidsoverwegingen en -acties. Bovendien is economische veiligheid van essentieel belang voor de EU om haar waarden, haar beginselen en het welzijn van haar burgers te handhaven en onze economische onafhankelijkheid te versterken.

Sinds de goedkeuring van de strategie van 2023 is de noodzaak voor de EU om krachtiger, sneller en eensgezind op te treden echter nog groter geworden. In deze mededeling wordt een strategischer en assertiever gebruik van de instrumenten van de Unie geschetst — als aanvulling op hun oorspronkelijke beleidsdoelstellingen — ter ondersteuning van de economische veiligheid van Europa, die betrekking heeft op het vermogen van de Unie om, naast andere doelstellingen, de veiligheid te waarborgen door middel van een sterke, dynamische en veerkrachtige economie door te anticiperen op, af te schrikken van en te reageren op potentiële of feitelijke dreigingen in verband met de economische betrekkingen van de EU met de rest van de wereld. De EU kan dit met name doen door ervoor te zorgen dat

¹ JOIN(2023) 20 final.

zij voorop blijft lopen op het gebied van kritieke technologieën, industrieën en diensten. Het weerspiegelt een **paradigmaverschuiving**, waarbij wordt overgestapt van een reactieve houding naar een proactievere en systematischere inzet van ons instrumentarium. Bovendien zullen de EU, haar lidstaten en het bedrijfsleven in bepaalde gevallen steeds meer bereid moeten zijn economische kosten te aanvaarden met het oog op minder kwetsbaarheden en een betere algemene veiligheid.

Deze oproep tot actie omvat het **verbeteren** van het verzamelen, monitoren en analyseren van informatie, en van het vermogen om te anticiperen op opkomende dreigingen; derde landen ervan te **weerhouden** de afhankelijkheden van de Unie als wapen in te zetten; onze blootstelling aan derde landen die dergelijke afhankelijkheden als wapen kunnen gebruiken, te **verminderen**, en het **voorkomen** van pogingen om onze risicobeperkende maatregelen te ondermijnen.

Belangrijk is dat in deze oproep tot actie ook wordt erkend dat **de sterke punten van de EU moeten worden benut**, onder meer wat betreft het ongeëvenaarde gewicht van de eengemaakte markt van de EU, onze technologische en industriële vermogens en de toegang tot EU-financiering en -programma's. Dit omvat het in kaart brengen van de economische kansen van de EU en van de gebieden waar anderen afhankelijk zijn van de EU. Daarom wordt in deze mededeling gepleit voor **een geïntegreerde overheids- en bedrijfsbrede aanpak, beter bestuur en nog nauwere samenwerking met gelijkgestemde partners en, in voorkomend geval, gezamenlijke actie**. Zij vormt een aanvulling op de alomvattende EU-strategie voor een paraatheidsunie. De economische veiligheid van de EU wordt geschraagd door die van haar lidstaten. Zij is tevens intrinsiek verbonden met de bredere betrekkingen van de EU met de wereld en derhalve met het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, dat systematischer zal worden gebruikt om de genoemde doelstellingen te ondersteunen.

Op basis hiervan, verankerd in een risicogebaseerde analyse, richt deze mededeling zich op zes risicovolle gebieden die in deel 3 worden beschreven, past zij de instrumenten toe waarover wij beschikken en schetst zij hoe deze verder kunnen worden verbeterd.

2. Een proactieve benadering van economische veiligheid

De EU beschikt over een breed scala aan instrumenten die bijdragen tot haar economische veiligheid. Zij moet deze nu **strategischer, efficiënter en proactiever** inzetten om haar economische veiligheid te versterken. Hoewel de meeste van deze instrumenten oorspronkelijk niet zijn ontwikkeld met het oog op economische veiligheid, zijn zij niettemin zeer relevant om de doelstellingen van de Unie op het gebied van economische veiligheid te bereiken.

Een niet-uitputtende lijst van belangrijke instrumenten is opgenomen in *figuur 1* en de gecoördineerde toepassing ervan wordt nader toegelicht in *deel 3*.

Figuur1: Lijst van instrumenten die de economische veiligheid ondersteunen (niet-limitatief)



Om de economische veiligheid van de EU te bevorderen, zal de Commissie deze instrumenten in coördinatie met de lidstaten als volgt inzetten:

- **Handels- en mededingingsinstrumenten** zullen worden gebruikt om de blootstelling van de EU aan risico's geleidelijk te verminderen en te voorkomen dat de risicobeperkende doelstellingen van de EU worden ondermijnd. Dit omvat het uitbreiden van de diversificatiemogelijkheden en dus onze bredere veiligheid in het kader van de handelsovereenkomsten van de EU, het strategisch gebruiken van het douane-instrumentarium en het aanpakken van verstoringen als gevolg van buitenlandse subsidies, zowel binnen de eengemaakte markt als door subsidies of invoer met dumping.
- **Weerbaarheids- en cyberbeveiligingsinstrumenten** zullen gericht zijn op de voorbereiding op en het beheer van noodsituaties, en op het verminderen van de blootstelling aan externe dreigingen, zoals cyberdreigingen.

- **Instrumenten op het gebied van veiligheid en openbare orde** zullen worden gebruikt om de buitensporige blootstelling aan risico's van de EU te verminderen teneinde onder meer de normale werking van de samenleving te vrijwaren en tegelijkertijd acties te ondersteunen die erop gericht zijn de positie van de EU op het gebied van kritieke technologieën en industrieën te ontwikkelen en te voorkomen dat de risicobeperkende doelstellingen van de EU worden ondermijnd.
- **Antidwang- en beperkende maatregelen** zullen gericht zijn op afschrikking en het aanpakken van situaties waarin derde landen proberen de EU te dwingen, alsook op het beschermen van EU-bedrijven tegen door derde landen opgelegde extraterritoriale maatregelen en, in voorkomend geval, op het teweegbrengen van gedragsverandering van het betrokken land.
- **Financiering en beperkingen** via EU-instrumenten zoals het NDICI (Global Gateway), Horizon Europa, NextGenerationEU, InvestEU, het programma Digitaal Europa, de Connecting Europe Facility, instrumenten voor pretoetredingssteun (IPA's), groeiplannen voor de Westelijke Balkan en Moldavië, alsook de faciliteit voor Oekraïne, EU4Health en het toekomstige Europees Fonds voor concurrentievermogen moeten de economische veiligheid van de EU versterken of ten minste niet verzwakken, in overeenstemming met de regels van de programma's.
- **Sectorale initiatieven** zullen worden gebruikt om de eigen capaciteit en strategische vermogens van de EU op te bouwen op de in het risicobeoordelingsproces vastgestelde risicovolle gebieden.

Nauwe samenwerking en coördinatie met landen die evenzeer belang hechten aan economische veiligheid en een op regels gebaseerde wereldorde is belangrijker dan ooit. De EU zal werken aan de versterking van de **internationale samenwerking op het gebied van economische veiligheidskwesties**, met name met **vertrouwde partners**, onder meer door middel van **gerichte dialogen over economische veiligheid die zowel bilateraal als in plurilaterale contexten worden gevoerd**. Die samenwerking zal gezamenlijke acties inzake gedeelde belangen of zorgen op het gebied van economische veiligheid ondersteunen. Zij zal tevens het collectieve inzicht in risico's verdiepen, helpen anticiperen op dreigingen, het mogelijk maken mitigatiemaatregelen te ontwerpen die **negatieve externe**

Invoering van economische veiligheidsnormen

Voortbouwend op de werkzaamheden van de G7 betreffende op normen gebaseerde handel zal de Commissie de ontwikkeling en het gebruik van economische veiligheidsnormen aanmoedigen. Die veiligheidsnormen zullen:

- gericht zijn op maatregelen om kritieke toeleveringsketens te diversifiëren door voor nieuwe leveranciers de voorwaarden te scheppen om de markt te betreden of door de toegang van dominante leveranciers te beperken;
- worden geleid door de beginselen van transparantie, interoperabiliteit en de naleving van internationale regels;
- doelgericht en op maat gesneden zijn, rekening houdend met de specifieke risico's, economische gevolgen en de zakelijke realiteit van elke toeleveringsketen.

Deze werkzaamheden zullen prioritair gericht zijn op toeleveringsketens voor kritieke grondstoffen en halfgeleiders, terwijl verdere samenwerking op andere gebieden zal worden onderzocht.

effecten tot een minimum beperken, bijdragen tot het opbouwen en in stand houden van betrouwbare en veerkrachtige toeleveringsketens in belangrijke strategische sectoren, en negatieve gevolgen voor onze gelijkgestemde internationale partners helpen voorkomen.

De Commissie zal streven naar samenwerking met derde landen: bilateraal, via de G7 en in kaders zoals het alomvattend en vooruitstrevend trans-Pacifisch partnerschap en andere relevante fora. Zij zal met partners samenwerken aan de ontwikkeling en de toepassing van economische veiligheidsnormen voor veerkrachtige toeleveringsketens. Nauwere samenwerking kan de **gecoördineerde inzet van instrumenten** en coalitieopbouw omvatten met partners die vergelijkbare doelstellingen op het gebied van economische veiligheid delen of met soortgelijke uitdagingen worden geconfronteerd.

Er moet ook voldoende rekening worden gehouden met de relevantie van en de impact op het **nabuuerschaps- en uitbreidingsbeleid** van de EU. Risico's en kansen voor de economische veiligheid van de EU zullen worden geïntegreerd in de uitvoering door de Commissie van beleid en programma's met deze regio's. Kandidaat-lidstaten zijn op weg om in de toekomst EU-lidstaten te worden; hun afstemming op het economisch veiligheidsbeleid en hun geleidelijke integratie in de eengemaakte markt zijn van essentieel belang om hun succesvolle toetreding te waarborgen en tegelijkertijd de EU beter in staat te stellen zowel bestaande als nieuwe risico's aan te pakken. Daarom is het belangrijk dat kandidaat-lidstaten de aanpak van de EU op het gebied van economische veiligheid weerspiegelen en zich in voorkomend geval geleidelijk aanpassen aan de EU-wetgeving die relevant is voor de doelstellingen op het gebied van economische veiligheid.

3. De economische veiligheid van Europa bevorderen: hoogrisicogebieden

In het kader van de strategie van 2023 zijn risicobeoordelingen gestart met betrekking tot de veerkracht van toeleveringsketens en energiezekerheid, kritieke infrastructuur, de inzet van economische afhankelijkheden als wapen, alsook technologieveiligheid en het weglekken van technologie. Vier kritieke technologieën — AI, kwantumtechnologieën, halfgeleiders en biotechnologie — zijn al beoordeeld. Voortbouwend op deze werkzaamheden heeft de Commissie **zes hoogrisicogebieden** aangewezen waarop zij in nauwe samenwerking met de lidstaten, het bedrijfsleven en vertrouwde partners haar inspanningen onmiddellijk of op korte termijn zal concentreren. Tegelijkertijd zal de Commissie de ontwikkelingen blijven volgen en waar nodig nieuwe hoogrisicogebieden beoordelen en er actie op ondernemen.

Overzicht van zes hoogrisicogebieden



3.1. De veerkracht van toeleveringsketens versterken en risicovolle afhankelijkheden in verband met kritieke goederen en diensten bestrijden

Niet-cumulatieve indicatoren van een risicovolle afhankelijkheid:

- 60 % of meer van het aanbod in de EU wordt gecontroleerd door (marktdelnemers uit) één derde land;
- input/dienst heeft systemische waarde voor de economie van de EU vanwege hun rol in meerdere sectoren, zoals kritieke grondstoffen en halfgeleiders;
- input/dienst is van cruciaal belang voor de defensie-industrie/strategische capaciteiten of specifieke toeleveringsketens voor kritieke technologieën van de EU, zoals schone-energie-technologieën;
- het derde land heeft economische afhankelijkheden reeds als wapen ingezet of ermee bedreigd dit te zullen doen, bijvoorbeeld door middel van uitvoerbeperkingen;
- er is al sprake van niet-marktconforme overcapaciteit of deze wordt gecreëerd.

Het risico. Moderne economieën zijn nauw met elkaar vervlochten en zijn afhankelijk van een breed scala aan inputs, intermediaire goederen en essentiële diensten van partners wereldwijd. In sommige gevallen is het aanbod sterk geconcentreerd — vaak in landen die niet dezelfde strategische belangen hebben en die het vermogen en de bereidheid hebben om dergelijke afhankelijkheden te vergroten en als wapen in te zetten. Deze risico's voor de toeleveringsketens van de EU zijn met name zichtbaar in onze afhankelijkheid van bepaalde **kritieke grondstoffen, verwerkte en geavanceerde materialen, onderdelen op het gebied van schone technologie en mainstreamhalfgeleiders**, alsook in **financiële diensten, geneesmiddelen, luchtvaart, digitale en ruimtetechnologieën**. Zij zijn ook zichtbaar in de **agrovoedingssector**, waar in de mededeling “Een visie voor landbouw en

voedsel”² wordt gewezen op de noodzaak om strategische afhankelijkheden te verminderen, met name wanneer de EU afhankelijk is van een handvol partners voor de invoer van diervoeders, toevoegingsmiddelen voor diervoeders en meststoffen.

² COM(2024) 75 van 19 februari 2025.

Risicovolle afhankelijkheden kunnen: i) **als wapen worden ingezet** voor dwangdoeleinden (bv. kritieke grondstoffen, mainstreamhalfgeleiders, geavanceerde materialen, energieproducten, dreigingen met het uitschakelen van bepaalde diensten); ii) in crisissituaties **systemische economische kwetsbaarheid** of systeemrisico's voor de openbare orde en de bescherming van de volksgezondheid creëren (bv. persoonlijke beschermingsmiddelen, aanbod van kritieke geneesmiddelen, voedselvoorziening); iii) het risico van grootschalige, sectoroverschrijdende verstoring met zich meebrengen (bv. door de penetratie van telecommunicatienetwerken, afhankelijkheid van één cloudbaanbieder, kill-switches van digitale diensten); iv) **het concurrentievermogen van de EU aantasten en de groene en de digitale transitie vertragen** als het aanbod wordt verstoord (bv. batterijen, permanente magneten, producten en onderdelen op het gebied van schone technologie, geavanceerde materialen); v) afbreuk doen aan de autonomie van de lidstaten om **militaire vermogens** te ontwikkelen en te gebruiken, of vi) de voedselsoevereiniteit van de EU bedreigen.

***Toepassingsvoorbeeld:
mainstreamhalfgeleiders***

Risico: De structurele afhankelijkheid van één leverancier uit een derde land voor de productie van essentiële chips met een lage winstmarge brengt verschillende Europese industrieën in gevaar. Dergelijke halfgeleiders vormen een kritiek onderdeel van meerdere toeleveringsketens.

Gebruik van instrumenten: De Commissie zal met vertrouwde partners samenwerken om de bevoorradingsbronnen te diversifiëren en zal de opschaling van de productie binnen de EU aanmoedigen. Bij de komende herziening van de chipsverordening zullen doeltreffende risicobeperkende maatregelen worden vastgesteld. De cyberbeveiliging van ingevoerde mainstreamhalfgeleiders die in veiligheidsgerelateerde toepassingen worden gebruikt, moet verder worden beoordeeld in het kader van de verordening cyberweerbaarheid.

Doelstelling. De Commissie en de lidstaten zullen ernaar streven **de mogelijkheid van kortstondige verstoringen tot een minimum te beperken** en tegelijkertijd maatregelen nemen om **de huidige risicovolle afhankelijkheden op de eengemaakte markt geleidelijk te verminderen en inspanningen om nieuwe afhankelijkheden te creëren, tegen te gaan**. De Commissie zal haar instrumenten gebruiken om de toeleveringsketen te monitoren, een kader tot stand brengen om de diversificatie van de voorziening te ondersteunen en voorkomen dat het optreden van de EU wordt ondermijnd door concurrentieverstoringen op de eengemaakte markt aan te pakken. Acties in het kader van de bevordering van de circulaire economie zullen ook een belangrijke rol spelen.

De Commissie zal de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat haar alternatieve toeleveringsketens niet worden ondermijnd door dumping en prijsmanipulatie.

De Commissie zal de lidstaten bijstaan bij het volledig en doeltreffend inzetten van bestaande instrumenten, met name de veerkrachtcriteria die vanaf januari 2026 door de lidstaten moeten worden toegepast bij overheidsopdrachten, veilingen en steunregelingen van de overheid in het kader van de verordening voor een nettonulindustrie.

De Commissie zal ook maatregelen nemen om zowel **de interne capaciteit en het vermogen van de EU** te ontwikkelen als de voorziening te diversifiëren **door middel van samenwerking met partners, onder meer door voort te bouwen op haar uitgebreide netwerk van handelsovereenkomsten en andere vormen van bilaterale en plurilaterale samenwerkingsvormen**. Dit houdt onder meer in dat de productie van bepaalde kritieke producten in onze kandidaat-lidstaten en onze partnerlanden in ruimere zin wordt overwogen, ook in regio's zoals het Midden-Oosten en Noord-Afrika. Dit zal de veerkracht van de gediversifieerde toeleveringsketens van de EU versterken en EU-bedrijven verdere kansen bieden. De Commissie zal kwetsbaarheden in de toeleveringsketen en **risicovolle afhankelijkheden** blijven identificeren en voortdurend monitoren door middel van haar risicobeoordelingsproces en samenwerking met de lidstaten en de industrie.

3.2. Inkomende investeringen met toegevoegde waarde aantrekken die de economische veiligheid van de EU versterken

Het risico. Inkomende investeringen stimuleren de veerkracht en het concurrentievermogen van de EU door banen te scheppen, industriële vermogens te ontwikkelen, financiering en schaalvergroting aan te boren en innovatie en technologieoverdracht te ondersteunen. Bepaalde vormen van inkomende investeringen kunnen echter risico's met zich meebrengen. De risico's zijn onder meer: i) risico's voor **de veiligheid en de openbare orde**, met inbegrip van toegang tot gevoelige gegevens (bv. geolokalisatie, biometrische gegevens, bedrijfsgeheimen), toegang tot kritieke infrastructuur, toegang tot technologieën voor tweërlei gebruik en andere kritieke technologieën, ii) **risico's voor de economische veerkracht**, zoals diepere afhankelijkheden of één enkel punt van falen in kritieke toeleveringsketens die onder zeggenschap staan van risicovolle entiteiten of derde landen die onze economische veiligheidsbelangen ondermijnen (bv. batterijen, kritieke grondstoffen, software en onderdelen), waardoor de EU kwetsbaar is voor economische verstoringen of inzet als wapen, en iii) **uitdagingen op het gebied van laag concurrentievermogen**, zoals een

Voorbeeld: batterijelektrische voertuigen

Risico: De dominante positie van bepaalde leveranciers van batterijelektrische voertuigen en de strenge controles op de technologieën die nodig zijn voor de productie van batterijelektrische voertuigen dreigen de sleutelrol van de automobielsector in de economie van de EU te ondermijnen, terwijl die leveranciers tegelijkertijd profiteren van de EU-markt. Verbonden voertuigen brengen ook inherente cyberbeveiligingsrisico's met zich mee.

Gebruik van instrumenten: De Commissie onderzoekt manieren om investeringen met toegevoegde waarde aan te moedigen, onder meer door gebruik te maken van initiatieven in het kader van het handels- en mededingingsbeleid. Zij zal de handelsstromen blijven monitoren en haar instrumentarium voor risicobeperking inzetten om connectiviteitselementen minder risicovol te maken, investeringen in technologieën voor batterijelektrische voertuigen van de volgende generatie te ondersteunen om ervoor te zorgen dat Europa veerkrachtig en concurrerend blijft en waar nodig de blootstelling aan risicovolle entiteiten in relevante verbonden onderdelen van batterijelektrische voertuigen te beperken. De Commissie zal ook het delen van technologie en aanverwante knowhow die de doelstellingen van de EU op het gebied van economische veiligheid kunnen versterken, stimuleren.

gebrek aan technologieoverdracht, beperkte toegevoegde waarde (bv. alleen assemblagelijnen), het in dienst nemen van werknemers uit het investerende land, wat onder meer gevolgen heeft voor de lokale arbeidsmarkt.

Doelstelling. De Commissie zal er vooral voor zorgen dat de EU open en aantrekkelijk blijft voor buitenlandse investeringen. Zij zal ernaar streven deze openheid, waar nodig voor de economische veiligheid van de EU, af te wegen tegen de noodzaak om te voorkomen dat afhankelijkheden worden vergroot of nieuwe afhankelijkheden worden gecreëerd. Bovendien is het van cruciaal belang het innovatievermogen van EU-bedrijven te behouden, onder meer door de buitenlandse verwerving van belangrijke intellectuele eigendom van opkomende kampioenen, en de voorzieningszekerheid en continuïteit van de dienstverlening te waarborgen. De Commissie zal haar instrumenten en initiatieven gebruiken om gerichte maatregelen vast te stellen en uit te voeren, zoals het stellen van voorwaarden voor inkomende investeringen die technologieoverdracht aanmoedigen voor entiteiten in landen die opzettelijk onze economische veiligheid ondermijnen.

3.3. Een levendige industriële basis voor defensie en ruimtevaart en andere risicovolle industriële sectoren ondersteunen

Het risico. De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, de toenemende geopolitieke spanningen en beleidsgestuurde maatregelen om de afhankelijkheid van handel als wapen te gebruiken, maken duidelijk hoe belangrijk het is te investeren in een levendige binnenlandse industriële basis, met name in de defensie- en ruimtevaartsector en in strategische sectoren van producten voor tweërlei gebruik, zoals vervoer (bv. luchtvaart, scheepsbouw en havens), die de economie van de EU aanwakkeren en de strategische autonomie ervan ondersteunen. Risico's op dit gebied zijn onder meer: i) onvoldoende (interne) investeringen; ii) lage productievolumes in combinatie met onvoldoende aankoop van binnenlandse technologie voor institutionele infrastructuur; iii) niet-marktconforme beleidsmaatregelen en praktijken van derde landen die leiden tot verstoringen op mondiale en regionale markten; iv) ongerechtvaardigde of onevenredige uitvoercontroles die derde landen opleggen aan Europese producten en technologieën (extraterritorialiteit van uitvoerregelingen van derde landen); v) verlies van eigendom en zeggenschap als gevolg van buitenlandse overnames, waaronder in bepaalde gevallen door middel van portefeuillevervaringen; vi) een rigide regelgevingskader en gefragmenteerde kapitaalmarkten die noch de geldstroom vergemakkelijken, noch het opstarten en opschalen van technologieën met een hoog risico/hoge opbrengst met potentieel voor tweërlei gebruik bevorderen.

Toepassingsvoorbeeld: belangrijke onderdelen van drones en droneafweersystemen

Risico: Afhankelijkheid van leveranciers uit derde landen voor belangrijke onderdelen van drones, batterijen en droneafweersystemen; extreem korte innovatiecyclus (maanden, soms weken) om drone-oplossingen operationeel doeltreffend te houden, op basis van echte ervaring op het slagveld.

Gebruik van instrumenten: De Commissie zal haar instrumenten in het kader van de programma's voor de Europese defensie-industrie gebruiken om de productiecapaciteit in de EU veilig te stellen en de innovatiecycli voor dronetechnologieën te verkorten op basis van echte operationele ervaring. Zij zal de samenwerking en informatie-uitwisseling op vrijwillige basis tussen relevante instanties (bv. nationale aanbestedingsinstanties, internationale aanbestedingsorganisaties — OCCAR, EDA, NAVO) en in het kader van instrumenten/acties van de Europese programma's voor de defensie-industrie blijven versterken. Om de veerkracht van de toeleveringsketen te waarborgen, zal zij de toeleveringsketens voor specifieke producten en apparatuur, met inbegrip van producten voor tweërlei gebruik, gericht in kaart brengen en de productie ondersteunen door middel van mede-investeringen.

Bepaalde onderdelen in kritieke sectoren, zoals defensie, zijn afkomstig van risicovolle entiteiten, wat in geval van geopolitieke spanningen de toegang tot en het gebruik van **defensiematerieel, technologieën voor tweërlei gebruik en middelen voor militaire mobiliteit** zou kunnen verhinderen. Bovendien is het van cruciaal belang dat de EU een hooggekwalficeerde beroepsbevolking behoudt en niet achterloopt op de innovatiecurve in de technologieën die strategische sectoren schragen. Voor de defensie- en militaire vermogens in de EU is het van essentieel belang om deze risico's doeltreffend te beperken door snel gerichte en doeltreffende instrumenten in te zetten.

Doelstelling. De Commissie zal haar instrumenten gebruiken om strategische productiecapaciteit en -vermogens in de EU in stand te houden en te ontwikkelen, met name door: i) publieke en particuliere **investeringen** te bevorderen en, in voorkomend geval, het risico ervan te beperken; ii) **de**

vraag te ondersteunen (stimulansen), ook door middel van aggregatie of gezamenlijke aankopen; iii) **de verplaatsing** van strategische vermogens en sectoren te **voorkomen**; iv) **potentieel vijandige actoren** uit defensie- en andere kritieke toeleveringsketens **uit te faseren**, met inbegrip van het begrenzen van de aankoop van aan beperkingen onderhevige kritieke defensie- en ruimtevaarttechnologieën van buiten de EU; v) **dreigingen die uitgaan van buitenlandse directe investeringen** in ondernemingen die kritieke producten of technologieën leveren, te beperken, vi) **steun te verlenen aan de ontwikkeling van kritieke technologieën, onderdelen en materialen** in de EU in overeenstemming met langetermijndoelstellingen, alsook aan de binnenlandse aankoop daarvan voor institutionele infrastructuur; vii) ervoor te zorgen dat **start-ups en bedrijven** in de EU zich in de gepaste omstandigheden bevinden om op te schalen, bijvoorbeeld door middel van adequate financiering, een tijdelijke gunstige tariefbehandeling voor bepaalde inputs en een gunstig ecosysteem van kapitaalmarkten.

De prioriteit zal liggen bij de ondersteuning van de **industriële basis voor defensie en ruimtevaart**. Hoewel de nadruk in eerste instantie zal liggen op de specifieke risicovolle situaties die tijdens het risicobeoordelingsproces zijn vastgesteld, zal de Commissie vanuit het

oogpunt van economische veiligheid nauwlettend toezicht houden op alle belangrijke industrieën, zoals schone technologie, energie, energie-intensieve en circulaire industrieën, agrovoeding, digitale industrie en elektronica, luchtvaart, scheepsbouw, automobiellindustrie en gezondheid.

3.4. Leiderschap op het gebied van kritieke technologieën ontwikkelen en behouden

Het risico. Bepaalde derde landen en bedrijven hebben belangstelling getoond voor het verwerven van zeggenschap over opkomende of geavanceerde technologie en knowhow in de

Toepassingsvoorbeeld: kwantum

Risico: Buitenlandse door de staat gesteunde of risicovolle entiteiten streven naar toegang tot knowhow en infrastructuur op het gebied van kwantumcomputing, communicatie en detectie in de EU via investeringen, overnames of O&O-partnerschappen, waardoor het gebruik ervan voor gevoelige militaire toepassingen of door inlichtingendiensten in het buitenland wordt versneld en de technologische soevereiniteit van de EU wordt uitgehold.

Gebruik van instrumenten: De Commissie zal de belangrijkste kwantumactoren/infrastructuur in de EU in kaart blijven brengen en buitenlandse investeringen, partnerschappen en intellectuele-eigendomsstromen blijven volgen als input voor de screening van buitenlandse directe investeringen, uitvoercontrole en risicobeoordelingen op het gebied van onderzoeksveiligheid. Zij zal haar instrumenten gebruiken om investeringen te onderzoeken die risico's met zich meebrengen en om met de lidstaten samen te werken om snelle reacties op pogingen tot vijandige overnames of lekken te coördineren. Om de doelstellingen op het gebied van economische veiligheid te ondersteunen, zal zij voor kritieke kwantumonderdelen en -diensten prioriteit geven aan financiering en leveranciers uit de EU of gelijkgestemde partners, en de afhankelijkheid van risicovolle aanbieders van kwantum-/clouddiensten in gevoelige sectoren beperken. Zij zal er voorts naar streven ervoor te zorgen dat entiteiten die onder ongepaste buitenlandse invloed staan, geen toegang hebben tot gevoelige kwantumprojecten.

EU. In sommige gevallen waren die acties erop gericht het vermogen van de Unie om op het gebied van die technologie te concurreren, in gevaar te brengen. Zij streven dit doel na door bijvoorbeeld overnames, O&O-samenwerking, reverse engineering of industriële spionage. Het gebeurt ook door op kunstmatige wijze marktaandeel weg te kapen van innovatievere ondernemingen, waardoor zij minder omzet overhouden om in baanbrekend O&O te investeren. Op de lange termijn zullen de economische prestaties, de veiligheid en het geopolitieke aanzien van de EU afhangen van het behouden en ontwikkelen van onze technologische vermogens. Daarom is het van strategisch belang de capaciteiten van de EU op het gebied van deze technologieën in stand te houden door de specifieke financieringsinstrumenten van de EU te verbeteren en de beveiliging en het weglekken van technologie aan te pakken. Tegelijkertijd moet bijzondere aandacht worden besteed aan de steeds meer versnipperde uitvoering en handhaving van controles op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik.

Doelstelling. De Commissie zal haar instrumenten gebruiken om een positieve kaderomgeving voor de ontwikkeling van kritieke technologieën in de EU te ondersteunen en maatregelen

die de inspanningen van de EU ondermijnen te voorkomen door verstoringen aan te pakken. Zij zal de marktontwikkelingen monitoren en verdere steun verlenen voor onderzoek en

innovatie in de EU door start-ups en scale-ups, gevestigde bedrijven, onderzoeks- en innovatieorganisaties en de academische wereld. De nadruk zal liggen op het waarborgen van de industriële toepassing en valorisatie van RDI-resultaten in de industriële basis van de eengemaakte markt. De 28e regeling, die bedrijven voorziet van één geharmoniseerde reeks EU-brede regels voor de oprichting van ondernemingen, governance, mobiliteit en toegang tot financiering, zal de economische veerkracht van de EU versterken door veiligere grensoverschrijdende activiteiten en robuustere, gediversifieerde toeleveringsketens mogelijk te maken.

De Commissie zal de veiligheid van onderzoek en innovatie bevorderen en de begeleidende maatregelen nemen die nodig zijn voor de beperking van het risico op het weglekken van technologie of knowhow, bijvoorbeeld door middel van agressieve overnames, O&O-samenwerking en investeringen in strategische en opkomende EU-markten in gevoelige bestemmingen of sectoren, en tegelijkertijd betrouwbare internationale onderzoeks- en innovatiepartnerschappen blijven bevorderen die van cruciaal belang zijn voor de doelstellingen van de Unie op het gebied van economische veiligheid. Er zal worden onderzocht hoe ervoor kan worden gezorgd dat bedrijven en onderzoeks- en innovatieorganisaties in de EU kunnen opschalen en overnames/eigendomsoverdrachten kunnen voorkomen die uitsluitend het gevolg zijn van ontoereikende financieringsmogelijkheden uit vertrouwde bronnen. Tegelijkertijd zal de Commissie trachten te voorkomen dat risicovolle entiteiten toegang krijgen tot door de Unie ondersteunde acties op het gebied van kritieke technologie, die mogelijk als wapen tegen de EU kan worden ingezet.

3.5. Toegang tot gevoelige informatie en gegevens die de economische veiligheid van de EU kunnen ondermijnen, verhinderen

Het risico. Derde landen krijgen toegang tot gevoelige informatie/gegevens van de EU of haar lidstaten, hetzij als gevolg van industriële spionage, hun levering van hardware of software die in bepaalde producten wordt gebruikt (bv. verbonden voertuigen, 5G/andere telecommunicatiesystemen, elektriciteitsnetinfrastructuur, platforms voor DNA-sequencing), hetzij vanwege hun

Voorbeeld: detectieapparatuur aan de EU-grenzen (havens, luchthavens, landgrenzen enz.)

Risico: Gebrek aan gemeenschappelijke praktijken in de EU, afhankelijkheid van één of een beperkt aantal leveranciers, ongeoorloofde toegang (onder meer via toegestane kanalen, bv. onderhoud) die van invloed is op de prestaties van de detectieapparatuur en de integriteit en/of betrouwbaarheid van gerelateerde gevoelige informatie, kwetsbaarheid voor malware die de gerelateerde informatie/systemen/netwerken via de apparatuur in gevaar kan brengen of kan verstoren.

Gebruik van instrumenten: Op basis van de cyberbeveiligingsrisicobeoordeling in het kader van de NIS2-richtlijn zal de Commissie ernaar streven de vastgestelde risico's te beperken door risicovolle leveranciers in kaart te brengen, regelingen voor cyberbeveiligingscertificering te gebruiken, de cyberbeveiligingsnormen te versterken en beveiligingsvereisten op te nemen in aanbestedingen. De Commissie zal de potentiële rol van buitenlandse subsidies voor het verlenen van een concurrentievoordeel aan bepaalde leveranciers beoordelen.

eigendom van en zeggenschap over bepaalde bedrijven die over gevoelige informatie/gegevens beschikken (bv. haven-, luchthaven- en verkeersexploitanten, financiële netwerken, AI-modellen, dataportalen, telecommunicatie, persoonsgegevens of gevoelige marktinformatie). Er zijn duidelijke gevolgen voor de veiligheid en de openbare orde, die nog worden verergerd door potentiële economische gevolgen, bijvoorbeeld in verband met de versnippering van toeleveringsketens. In de energiesector bijvoorbeeld strekt dit risico zich uit tot de verwerving door investeerders van buiten de EU van EU-bedrijven die beschikken over geavanceerde technologieën voor het monitoren en verwerken van operationele gegevens van kritieke energie-infrastructuur.

Doelstelling. Het risico op toegang van risicovolle entiteiten en aanverwante entiteiten tot gevoelige informatie/gegevens van de EU of haar lidstaten verminderen en waar mogelijk wegnemen, en zo de mogelijke negatieve gevolgen voor de economie en veiligheid van de EU beperken. Er zal ook aandacht worden besteed aan het potentiële risico van buitenlandse werknemers in strategische sectoren en buitenlandse studenten in het hoger onderwijs, onder meer in wetenschappen, technologie, engineering en wiskunde (STEM), overeenkomstig de desbetreffende procedures.

3.6. Verstoringen van kritieke infrastructuur in de EU die gevolgen hebben voor de economie van de EU voorkomen en beperken

Het risico. De kritieke infrastructuur van de EU — waaronder kritieke vervoers-, ruimtevaart-, energie- en communicatie-infrastructuur, met name infrastructuur die van strategisch belang is voor militaire mobiliteit — wordt verstoord door buitenlandse actoren, wat kan leiden tot cascade-effecten op de Europese economie. De nadruk zal liggen op het waarborgen van de stabiliteit van de verleende diensten. Verstoringen kunnen zich voordoen door fysieke, cyber- of hybride aanvallen, met inbegrip van sabotage van volledige faciliteiten of onderdelen/subonderdelen daarvan. Zij kunnen ook worden gelinkt aan ICT-toeleveringsketens, die instaan voor de levering van kritieke onderdelen of diensten voor kritieke infrastructuur. Er bestaat ook een risico dat risicovolle derde landen en exploitanten zich vooraf in de kritieke infrastructuur van de EU positioneren om de capaciteit te verwerven om deze te verstoren (wanneer en indien nodig). Bovendien bestaat er een reputatie- en geloofwaardigheidsrisico als bepaalde infrastructuur wordt bedreigd of daadwerkelijk wordt getroffen. Ten slotte bestaat er een risico dat derde landen het voortouw nemen bij het vaststellen van internationale normen, wat gevolgen kan hebben voor kritieke infrastructuur.

Voorbeeld: zonneomvormers

Risico: Toenemende afhankelijkheid van één enkele leverancier; cyberrisico's — manipuleren van parameters voor elektriciteitsproductie, verhinderen van elektriciteitsproductie, toegang tot operationele gegevens, infiltratie in actoren in de toeleveringsketen.

Gebruik van instrumenten: De Commissie zal cyberrisico's blijven beoordelen door middel van een gecoördineerde beoordeling in het kader van de NIS2-richtlijn (die in 2026 moet worden afgerond). Op basis hiervan zal zij mitigatiemaatregelen nemen die zowel gericht zijn op het versterken van de paraatheid (bv. de verordening risicoparaatheid in de elektriciteitssector, de richtlijn weerbaarheid kritieke entiteiten) als op het aanpakken van vastgestelde kwetsbaarheden, bijvoorbeeld door certificering en normalisatie in het kader van de verordening cyberweerbaarheid en niet-prijsgerelateerde criteria in het kader van de verordening voor een nettonulindustrie. De Commissie zal de marktontwikkelingen volgen en risicovolle investeringen trachten te voorkomen of te beperken. De Commissie zal de rol van buitenlandse subsidies die het gelijke speelveld op de zonne-energiemarkten met name door invoer met subsidiëring kunnen verstoren, blijven beoordelen.

Doelstelling. In overeenstemming met de relevante EU-strategieën voor defensie, interne veiligheid en paraatheid de bestaande regels handhaven om het risico op gegevenslekken/spionage en op fysieke en cyberverstoring te verminderen, met name door: i) **beperking van de eigendom van/de zeggenschap over/de exploitatie van Europese kritieke infrastructuur door risicovolle entiteiten**; ii) **uitbreiding van de fysieke beschermingsmaatregelen**; iii) **beperking van cyberkwetsbaarheden**; iv) **beperking van de afhankelijkheid van één enkele leverancier of risicovolle leveranciers**, alsook verborgen kwetsbaarheden, achterdeurtjes of potentiële systemische verstoringen van de ICT-voorziening, met name in gevallen van technologische lock-in of afhankelijkheid van leveranciers; v) **reservering van kritieke**

productiecapaciteit in de EU die kan worden opgeschaald in tijden van wereldwijde verstoringen van de toeleveringsketens of gezondheidscrisis; vi) **als Commissie te voorkomen dat risicovolle entiteiten toegang krijgen tot door de Unie ondersteunde acties**, met inbegrip van acties die door openbare financiële instellingen en instrumenten worden ondersteund; vii) **ondersteuning van de ontwikkeling van vertrouwde leveranciers van kritieke subonderdelen** in de EU en in vertrouwde derde landen, zodat er haalbare alternatieven zijn; viii) **ondersteuning van vlaggenschipinitiatieven** op het gebied van defensie en aanverwante gebieden (Eastern Flank Watch, European Drone Defence Initiative).

4. Maatregelen ter versterking van de economische veiligheid van de EU

Toegang tot hoogwaardige informatie en de grondige analyse ervan vormt het uitgangspunt voor een doeltreffend en goed geïnformeerd beleid en dito besluitvorming van de EU op het gebied van economische veiligheid. Het risicobeoordelingssysteem dat in het kader van de strategie van 2023 is opgezet, zal bij deze inspanningen centraal blijven staan. De bestaande beoordelingen zullen worden geactualiseerd, verdiept en aangevuld met nieuwe beoordelingen voor alle kritieke technologieën en toeleveringsketens.

De Commissie zal haar capaciteit voor het verzamelen van informatie over economische veiligheid verder ontwikkelen. Daardoor zal het **in kaart brengen van de strategische**

afhankelijkheden in waardeketens die leiden tot kwetsbaarheden voor de economie van de Unie sneller gaan en zal de **monitoring van en anticipatie op acties van derde landen** om nieuwe afhankelijkheden te creëren of bestaande afhankelijkheden in stand te houden, worden versterkt.

Bovendien zal het welslagen van het economisch veiligheidsbeleid van de EU afhangen van een **betere coördinatie, zowel op EU-niveau als met de lidstaten**. Dit omvat het opbouwen van een gemeenschappelijk begrip van de bedreigingen voor de economische veiligheid, het in kaart brengen van concrete risico's en het ontwikkelen van risicobeperkende maatregelen. Dit moet worden geschraagd door betere informatiestromen, een volledig inzicht in de kosten en baten van EU-optreden en de bereidheid om gezamenlijk op te treden wanneer dat nodig is, waardoor de EU in een sterke positie wordt gebracht. De Commissie heeft de nodige interne organisatorische stappen ondernomen. Dit vereist echter ook een nieuwe manier van samenwerken met de lidstaten, en in toenemende mate tussen en binnen de lidstaten zelf, met name met betrekking tot beleidsterreinen die steeds strategischer worden maar van oudsher gedecentraliseerd zijn, zoals onderzoek en innovatie.

De EU zal nauw blijven samenwerken met de **industrie**, door te zorgen voor veilige informatie-uitwisseling en een meer gestructureerde betrokkenheid. De industrie staat in de frontlinie van de economische veiligheid van de EU. Bedrijven moeten veerkrachtiger worden en hun kritieke toeleveringsketens diversifiëren, met name door volledige afhankelijkheid van één risicovolle leverancier weg te werken. Het is ook van cruciaal belang om in hun bedrijfsmodellen de kosten te integreren die gepaard gaan met een grotere diversificatie, waarbij de voordelen van weerbaarheid tegen geopolitieke risico's worden erkend. Dit moet een **tweerichtingsproces** zijn en een **verantwoordelijkheid die moet worden gedeeld tussen de publieke en de particuliere sector**, zodat beleidsmakers de capaciteit van de EU op het gebied van dreigingsbeoordeling en bedrijfsinformatie kunnen verbeteren en deze kunnen uitrusten voor actie, terwijl de industrie wordt geholpen om risicobeperkende maatregelen op bedrijfsniveau na te streven.

De Commissie zal, met de steun van de hoge vertegenwoordiger:

- haar **capaciteit voor het verzamelen en analyseren** van informatie verbeteren door sneller werk te maken van risicobeoordelingen van specifieke kritieke toeleveringsketens, kritieke infrastructuur en kritieke technologieën, en regelmatig **oproepen tot het indienen van bewijsmateriaal** doen om van de industrie en belanghebbenden input te verkrijgen over kwetsbaarheden in de toeleveringsketen en blootstelling aan externe druk;
- meer **coördinatie en informatie-uitwisseling** bevorderen **via haar netwerk voor economische veiligheid met de lidstaten**. De Commissie zal het netwerk gebruiken om de ontwikkeling van scenario's te bevorderen, het inzicht in dreigingen, risico's en mogelijkheden voor mitigatie op elkaar af te stemmen, de uitwisseling van informatie te vergemakkelijken en de uitvoering te ondersteunen, met name bij het gebruik van de instrumenten die onder de verantwoordelijkheid van de lidstaten vallen. In dit verband zal de Commissie ervoor zorgen dat er geschikte informatiesystemen beschikbaar zijn ter ondersteuning van de **snelle en veilige uitwisseling van gerubriceerde informatie tussen en met de lidstaten** over economische veiligheidskwesties — onder meer over

risicobeoordelingen, kritieke en risicovolle entiteiten, en transacties die aanleiding kunnen geven tot bezorgdheid. Dit zal een aanvulling vormen op de werkzaamheden van het EU-netwerk voor het aanleggen van voorraden, dat zich richt op het waarborgen van de levering van essentiële goederen in crisissituaties;

- een **informatiehub voor economische veiligheid** oprichten, met de steun van de EDEO, INTCEN/SIAC³, het netwerk van EU-delegaties en de lidstaten, alsook bestaande instrumenten voor economisch toezicht op de eengemaakte markt, zoals de kennisgeving van waarschuwingen voor de toeleveringsketen (SCAN). Daarmee wordt de beschikbare informatie in het kader van bestaande publieke en private mechanismen in kaart gebracht en geconsolideerd en wordt de verzameling van aanvullende informatie die relevant is voor de economische veiligheid gecoördineerd. Dit omvat een **markttoezichtmechanisme** om informatie te verzamelen over ontwikkelingen in risicovolle gebieden, met inbegrip van snelle informatie over handelsstromen in sectoren die onderhevig zijn aan diversificatie, om ervoor te zorgen dat het optreden van de EU niet wordt ondermijnd. De hub zal tevens informatie over **risicovolle entiteiten** consolideren ter ondersteuning van het proces om te beoordelen of zij in aanmerking komen voor EU-financiering en deelname aan een investerings- of aanbestedingsprocedure van de EU. Daarnaast zouden de Europese douaneautoriteit en de EU-douanedatahub het mogelijk maken **de uitvoering van de desbetreffende EU-initiatieven op het gebied van economische veiligheid efficiënt te ondersteunen en te handhaven** en ook de uitwisseling van relevante informatie te vergemakkelijken;
- de **gestructureerde betrokkenheid van EU-delegaties** intensiveren door contacten te onderhouden met missies van de lidstaten, andere EU-organen en het EU-bedrijfsleven in derde landen om te zorgen voor effectieve bijdragen aan risicobeoordelingen, monitoring en risicobeperking met betrekking tot economische veiligheid, onder meer door uitwisselingen tussen bedrijven onderling en tussen bedrijven en overheden te vergemakkelijken;
- uiterlijk in het derde kwartaal van 2026 beoordelen in hoeverre de verordening inzake noodsituaties op de interne markt en veerkracht van de interne markt (Imera) het mogelijk maakt informatie over toeleveringsketens op bedrijfsniveau te verzamelen van bedrijven in risicovolle sectoren. In het licht van deze analyse zal de Commissie beoordelen of verdere maatregelen nodig zijn;
- aanbevelen dat de lidstaten **nationale adviseurs op hoog niveau voor economische veiligheid** aanwijzen die verantwoordelijk zijn voor de interdepartementale coördinatie van de beoordeling en beperking van risico's voor de economische veiligheid. De Commissie zal meer beleidscoördinatie en gezamenlijke acties bevorderen door **die adviseurs regelmatig bijeen te brengen**. Zij verzoekt de Raad van de EU tevens te

³ Het Inlichtingen- en situatiecentrum van de EU (EU-Intcen) bij de Europese Dienst voor extern optreden maakt deel uit van de gezamenlijke capaciteit van de EU op het gebied van inlichtingenanalyse (SIAC) en is het civiele inlichtingencentrum van de EU, dat diepgaande analyses levert voor besluitvormers in alle EU-instellingen.

overwegen de bevoegde Raadsformaties regelmatig bijeen te roepen voor besprekingen op politiek niveau;

- een **groep van vertrouwde adviseurs oprichten, samengesteld uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven in de EU**, om onder meer advies te geven over specifieke risico's en mogelijke reacties, en om strategieën voor risicovermindering te bespreken. De Commissie zal regelmatig vertegenwoordigers van het bedrijfsleven uitnodigen om deel te nemen aan sectorspecifieke besprekingen van het netwerk voor economische veiligheid en, in voorkomend geval, de Europese commissarissen te debriefen;
- een **informatieportaal over handelsveerkracht** opzetten om EU-bedrijven actuele informatie te verstrekken, als onderdeel van het portaal over toegang tot markten (A2M), over uitvoerbeperkingen en andere door derde landen opgelegde beperkende maatregelen, alsook over de potentiële risico's in verband met de noodzaak om de veerkracht van de EU op te bouwen;
- het **waarnemingscentrum voor kritieke technologieën** uitbreiden om de defensie- en ruimtevaartindustrie en de bijbehorende toeleveringsketens in kaart te brengen, te monitoren en te analyseren, opkomende technologieën te bestrijken en de uitvoering op EU- en nationaal niveau van de daaruit voortvloeiende technologische routekaarten van de EU te ondersteunen;
- het toekomstige **expertisecentrum voor onderzoeksveiligheid** gebruiken om onderzoeksveiligheid te bevorderen en de veerkracht van de onderzoeksgemeenschap te vergroten, onder meer door een platform voor passende zorgvuldigheid te ontwikkelen om universiteiten te ondersteunen bij het kiezen van hun internationale partners;
- nagaan **hoe kandidaat-lidstaten zich kunnen aansluiten bij en kunnen worden geïntegreerd in onze aanpak van economische veiligheid**, met name op gebieden waar hun kwetsbaarheden op het gebied van economische veiligheid een veiligheidsrisico voor de EU kunnen vormen.

Voortbouwend op een versterkte analyse en governance kan de EU haar doelstellingen op het gebied van economische veiligheid beter nastreven door i) de inzet van bestaande instrumenten te verduidelijken en te verbeteren en ii) waar nodig nieuwe instrumenten te ontwikkelen.

Ten eerste **zal de Commissie de manier aanpassen waarop zij sommige van haar instrumenten gebruikt** om deze doeltreffender te maken bij het beheer van risico's voor de economische veiligheid en zal zij streven naar een betere coördinatie tussen deze instrumenten.

De Commissie zal de volgende stappen ondernemen om het gebruik van instrumenten te verbeteren:

→ EU-financiering:

- In de toekomst zal de Commissie **bij haar financieringsactiviteiten projecten stimuleren die de economische veiligheid van de EU ondersteunen.**

- Zij moet met name voldoende financiering mobiliseren om de afhankelijkheid van kritieke technologieën, onderdelen en materialen te verminderen, met name in strategische sectoren zoals ruimtevaart en defensie, onder meer om de technologische routekaarten van het waarnemingscentrum voor kritieke technologieën (OCT) volledig uit te voeren.
- De Commissie, de lidstaten en de uitvoerende partners moeten ernaar streven te voorkomen dat risicovolle entiteiten toegang hebben tot gevoelige door de Unie ondersteunde acties. Artikel 136 van het Financieel Reglement voorziet in een horizontale rechtsgrondslag om de veiligheid en de openbare orde van de EU te beschermen wanneer de Commissie en de uitvoerende partners de EU-begroting uitvoeren. Dit maakt het mogelijk te voorkomen dat risicovolle entiteiten EU-middelen ontvangen en de toegang tot EU-middelen in de strategische sectoren en gebieden van kritieke technologie en infrastructuur te beperken voor entiteiten uit derde landen die de economische veiligheidsbelangen van de EU ondermijnen. Om twijfel te voorkomen, mogen uitvoerende partners geen projecten steunen die in strijd zijn met het bovenstaande, ook niet bij verrichtingen op eigen risico. Daartoe en om te zorgen voor een betere beleidsafstemming tussen EU-programma's en doelstellingen op het gebied van economische veiligheid, zullen in het eerste kwartaal van 2026 richtsnoeren beschikbaar worden gesteld, waarmee de ontwikkeling van een meer samenhangende en doeltreffende aanpak wordt ondersteund. Voorts zal de Commissie de lidstaten, **de EIB-groep en andere IFI's/nationale stimuleringsbanken en instellingen die nationale of EU-begrotingen uitvoeren**, aanmoedigen om prioriteit te geven aan steun aan EU-bedrijven die buitenlandse afhankelijkheid in kritieke sectoren verminderen, met name voor specifieke projecten, kritieke technologieën en kritieke infrastructuur die als risicovol zijn aangemerkt. Evenzo moet worden voorkomen dat risicovolle leveranciers uit derde landen toegang krijgen tot EU- en nationale financiering wanneer op basis van specifieke criteria is vastgesteld dat die derde landen de economische veiligheidsbelangen van de EU ondermijnen.

→ BDI-screening:

- **Richtsnoeren** ontwikkelen op basis van de ervaring met de uitvoering van de huidige BDI-screeningverordening om ervoor te zorgen dat nationale screeningautoriteiten screening consistent aanpakken, ook in strategische sectoren. In de richtsnoeren zou ook worden uiteengezet hoe rekening moet worden gehouden met het potentiële cumulatieve risico van meerdere investeringen. Dit zal worden aangevuld met richtsnoeren over de wisselwerking tussen vereisten op EU-niveau en de toepassing van nationale screeningmechanismen in de financiële sector.

→ Controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik:

- Een **algemene evaluatie** uitvoeren van de verordening inzake de controle op de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik. In het kader van deze evaluatie zal de Commissie beoordelen of de doelstellingen van de verordening worden

verwezenlijkt in de context van de nieuwe geopolitieke en geo-economische realiteit, met inbegrip van de gevolgen van het toenemende gebruik van unilaterale controles, dat ook gevolgen kan hebben voor de eengemaakte markt. Zij zal samen met de lidstaten blijven onderzoeken hoe Europese controles op opkomende technologiegebieden in deze nieuwe context efficiënt kunnen worden ingevoerd. Tijdens het evaluatieproces zal de Commissie zorgen voor actieve contacten met belanghebbenden uit de lidstaten, het bedrijfsleven, onderzoeksinstituten en de academische wereld.

→ Handelsbeschermingsinstrumenten:

- Wanneer een zaak wordt ingeleid die relevant is voor de economische veiligheid van de EU, **zal de economische veiligheid van de EU naar voren komen in de uitvoering van het onderzoek en in het ontwerp van mogelijke maatregelen.**

→ Instrumenten voor interne markt, douane en mededinging:

- Ten volle gebruikmaken van de **verordening buitenlandse subsidies** om eerlijke concurrentie in stand te houden op gebieden waar buitenlandse subsidies leiden tot verstoringen die economische veiligheidsrisico's met zich meebrengen.
- De lidstaten aanmoedigen ten volle gebruik te maken van bestaande staatssteunmogelijkheden, zoals het kader voor schone industriële staatssteun, de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen, het kader voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, de algemene groepsvrijstellingsverordening en belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang, als instrumenten om meer veerkracht op te bouwen.
- **Het gebruik van strategische douane-instrumenten (tariefschorsingen, autonome contingenten) voor belangrijke inputs evalueren** om het concurrentievermogen van ondernemingen in de Unie te ondersteunen.

Ten tweede zal de Commissie **nieuwe maatregelen ontwikkelen** om de economische veiligheid van de EU te bevorderen.

De Commissie zal:

- onderzoeken of er bij wijze van proef een **mechanisme voor toezicht op start-ups op EU-niveau kan worden opgezet dat gericht is op het identificeren van start-ups in kritieke technologiegebieden die kwetsbaar zijn voor het risico van vijandige buitenlandse overnames**, waarbij deze worden omgeleid naar investeringsalternatieven in de EU en andere vormen van steun (bv. advies, capaciteitsopbouw, matchmaking met investeerders). Het mechanisme zou nauwgezet samenwerken met bestaande initiatieven, zoals de EU-strategie voor start-ups en scale-ups;
- samenwerken met toezichthoudende autoriteiten om **portefeuillebeleggingen** (die buiten het toepassingsgebied van het BDI-coördinatiemechanisme vallen) te monitoren op gebieden die om redenen van economische veiligheid als risicovol zijn aangemerkt;
- in het komende **instrument voor de coördinatie van het concurrentievermogen** een component economische veiligheid opnemen voor belangrijke strategische sectoren;

- de industriële basis en de veerkracht van de toeleveringsketens van de EU versterken door middel van de **wetgeving voor een industrieaccelerator**;
- zoals uiteengezet in ResourceEU, de **secundaire markten** voor kritieke grondstoffen verder ontwikkelen, onder meer door middel van de wetgeving op het gebied van circulaire economie, om het gemakkelijker te maken strategische projecten op het gebied van kritieke grondstoffen te financieren in gebieden die met het oog op de economische veiligheid als risicovol zijn aangemerkt;
- uiterlijk in het derde kwartaal van 2026 nagaan **hoe de industrie beter kan worden beschermd tegen oneerlijk handelsbeleid en negatieve ontwikkelingen op de wereldmarkt, zoals overcapaciteit**. In dit verband zal de Commissie de doeltreffendheid en toereikendheid van de bestaande instrumenten evalueren en nagaan of er eventueel nieuwe maatregelen nodig zijn;
- de **blokkeringsverordening** herzien om de toepassing ervan te vereenvoudigen, de nalevingskosten voor personen en bedrijven in de EU te verlagen en een geloofwaardig afschrikmiddel te creëren tegen de extraterritoriale toepassing van sancties van derde landen. Dit zal de Europese economische veiligheid versterken door EU-marktdeelnemers beter te beschermen tegen tegenstrijdige maatregelen van derde landen en door te zorgen voor een voorspelbaarder, doeltreffender en assertiever kader;
- nagaan hoe ondernemingen in specifieke risicovolle sectoren kunnen worden aangemoedigd om ervoor te zorgen dat **benodigheden afkomstig zijn van ten minste twee verschillende leveranciers** en om de blootstelling aan één enkele dominante leverancier te beperken;
- nagaan in hoeverre **financiële steun** kan worden verleend **aan ondernemingen die onderworpen zijn aan BDI-screeningbesluiten** in situaties waarin hun financiële levensvatbaarheid zonder een investering in gevaar kan zijn, onverminderd de staatssteunregels;
- in het kader van de herziening van de richtlijnen inzake overheidsopdrachten **Europese preferentiecriteria voorstellen in specifieke strategische sectoren** waarin onze overheidsopdrachten de vraag naar Europees industrieel leiderschap stimuleren, onze veerkracht vergroten en risico's voor de veiligheid beperken;
- bedrijven stimuleren om **afhankelijkheden op opkomende technologiegebieden te verminderen** in het kader van de komende chipsverordening 2.0, de kwantumverordening, de wetgeving inzake cloud- en AI-ontwikkeling en de strategie van de Commissie inzake opensourcesoftware;
- de komende herziening van de **cyberbeveiligingsverordening** gebruiken om op EU-niveau beperkingen op te leggen aan de toegang van risicovolle leveranciers tot kritieke infrastructuur.

5. Conclusie

De EU blijft zich krachtig inzetten voor open en op regels gebaseerde handel, investeringsbetrekkingen en internationale samenwerking. Zij zal daarom open handel en investeringen met partners over de hele wereld blijven ondersteunen en ervan blijven profiteren. Tegelijkertijd is het in het huidige geopolitieke klimaat absoluut noodzakelijk de economische veiligheid van de EU te waarborgen. Het aanpakken van de risico's die met openheid gepaard gaan, is van cruciaal belang voor het behoud ervan, alsook voor onze bredere veiligheid en het concurrentievermogen van onze industrie.

De EU beschikt al over tal van instrumenten om dit doel na te streven. Deze instrumenten moeten nu strategisch worden gebruikt en waar nodig verder worden verbeterd, zowel om bedreigingen voor de economische veiligheid van de EU op geloofwaardige wijze af te weren voordat zij zich voordoen, als om doeltreffend te reageren wanneer zij zich voordoen. Om dit te bereiken, moeten de Commissie, het Europees Parlement en de lidstaten als één front werken en nauw samenwerken met het bedrijfsleven, met het oog op efficiënte en geïnformeerde besluitvorming.

De EU is vastbesloten proactiever, strategischer en gecoördineerder gebruik te maken van alle beschikbare instrumenten om een sterke, veilige en veerkrachtige economie voor de lange termijn op te bouwen en doeltreffend te opereren in de nieuwe geopolitieke en geo-economische omstandigheden die de wereldhandel vormgeven.